

TOPLUMSAL GRUPLAR

GRUP KAVRAMI VE TÜRLEİİ

- Grup, birbirleriyle ilişkide bulunan **en az iki veya daha fazla kişiden oluşan**, belirli beklenti ve amaçları paylaşan insanlardır.
- Ne zaman iki veya daha fazla kişi birtakım ilişkiler içine girerler, **karşılıklı tutum ve davranışları birbirlerini etkiler** ve bu ilişkiler belirli bir süre içinde gelişir ve nispeten süreklilik kazanırsa, bir toplumsal gruplaşma söz konusudur.

GRUP

İki veya daha fazla kişiden kurulu, üyelerinin birbirinden **haberdar olduğu**, **ortak amaç ve kuralları** bulunan ve üyeler arasındaki ilişkilerin **belli bir süre devam ettiği** sosyal bir bütündür.

- Grup konusunda en önemli nokta, grup üyelerinin birbirlerine karşı duydukları **aidiyettir.**
- Bu karakteristik, grubu tesadüfen bir araya gelmiş yığınlardan ayıran en önemli noktadır.

TOPLUMSAL GRUPLAR

1. TOPLUMSAL GRUP TANIMI VE ÖZELLİKLERİ;

○ Toplumsal Grup;

- İki ya da daha fazla kişinin bir araya gelmesiyle oluşan,
- Kimi kez ortak amaç ve çıkarları olan,
- Birbirleriyle ilişkide ve etkileşimde bulunan,
- Birbirlerini etkileyen,
- Kısa ya da sürekliliği bulunan,

İNSAN TOPLULUĞU,

○ Toplumsal Grup Oluşurken;

- Düşünsel yakınlaşma,
- Mekansal yakınlaşma,
- İşlevsel-işgörüselsel yakınlaşma,
- Sosyo ekonomik ortaklık,
- Birbirini tamamlayıcı-bütünleyici nitelik,

TOPLUMSAL GRUPLAR

2.TOPLUMSAL GRUBA GİRME;

- Doğum,
- Başvurma,
- Davet edilme,
- Grubun çıkarlarına hizmet amacıyla,
- Karşılıklı anlaşma,
 - Nikah-Evlenme,
 - Birliktelik,
 - Şirket ortaklığı,

TOPLUMSAL BİR GRUPTAN SÖZ EDEBİLMEK İÇİN NE GİBİ ÖZELLİKLER GEREKLİDİR?

- Grubu oluşturan insanlar kendilerini bir grup olarak nitelendirmedikleri sürece bu topluluğu grup olarak düşünemeyiz. O halde kişilerin *grup oluşturduklarının bilincinde olmaları da*, gruplaşma sürecinde önemli bir faktördür.

TOPLUMSAL BİR GRUPTAN SÖZ EDEBİLMEK İÇİN NE GİBİ ÖZELLİKLER GEREKLİDİR?

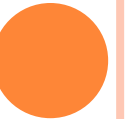
- Grupların oluşmasında *mekansal yakınlık* da önemlidir. **Örneğin;** arkadaş grupları genellikle aynı mahalle ya da komşu çocuklarından oluşur.
- Zamanla mekansal yakınlık önemini kaybeder ve **davranışlardaki benzerlikler** önem kazanır.

- Grup üyelerinin birbirleriyle kurdukları etkileşimlerin sonucu **grubun iç yapısı** oluşmaya başlar.
- Her grubun kendi içinde sınırları, normları, değerleri, üyelerin **belirli rol ve statüleri** vardır. Bazı gruplarda bu yapı çok katı ve açıktır.
- **Örneğin**, orduda rol ve statüler çok belirgin ve katı bir biçimde oluşurken üniversitedeki dağcılık kulübünün üyeleri arasında bu rol ve statüler daha esnektir

- Bireyler daha çok tek başlarına gerçekleştiremeyecekleri amaçları gerçekleştirmek için grup oluştururlar. Bu amaçlardan bazıları çok açıktır. Gruplar genelde *ortak bir amacı* paylaşırlar, bu amaç *hem bireyler için hem de grup için ortaktır*.

ÖĞRENCİ KULÜPLERİ

- Dans
- Caz
- DoĐa Sporları vb.

FİSCHER BİR İNSAN TOPLULUĞUNUN GRUP OLABİLME ŞARTLARINI SEKİZ BAŞLIKTA TOPLAMIŞTIR. BUNLAR ŞUNLARDIR:

GÖRÜLEBİLİRLİK,

ÖRGÜTLÜ OLMA,

ROL: Grup üyeleri kendilerine özgü rolleri oynarlar.

ETKİLEŞİM: Grup üyeleri sürekli bir etkileşim içinde olurlar.

NORM: Grup tarafından oluşturulan kurallar, grup üyelerinin rollerine ve davranışlarına etki ederler.

DEĞERLER: Grup üyeleri ortak değer ve ilgilere sahiptirler.

AMAÇLAR: Grup çalışmaları bir veya birden fazla amaca yönelik olabilir.

DEVAMLILIK: Oluşan grup belli bir süre devam eder.

SOSYAL YIĞINLAR VE KİTLELER

A. Sosyal Yığınlar

Mekânsal ve fiziksel (bedensel) yakınlığa rağmen karşılıklı ilişkiler içerisinde bulunmayan ve aralarında birleştirici ve bütүнleştirici ortak değer ve normlar olmayan insan topluluklarına sosyal yığın denir.

SOSYAL YIĞIN ÖRNEK

- Araba, sinema ve vapur kuyruklarında ve maça gitmek için stadyum önlerinde bekleyen insanlara dahil olmak

SOSYAL YIĞINLAR VE KİTLELER

A. Sosyal Yiğınlar

Sosyal Yiğınların Çeşitleri

❖ Basit Kalabalıklar

Karşıdan karşıya geçmek için yeşil ışığın yanmasını bekleyen kalabalık

❖ Etkin Kalabalıklar

Bir linç olayındaki insanlar veya mağlubiyetten sonra kulübünü basmak için bekleyen insanlar

❖ Seyirci ve Dinleyiciler

Konferans, tiyatro, sinema seyredenler

❖ Gösteri Kalabalıkları

Miting, sessiz yürüyüş, bazı resmi geçit törenleri

SOSYAL YIĞINLAR VE KİTLELER

B. Kitleler

Kitle, çok sayıda insanın bir özellikleri nedeniyle oluşturdukları bir bütündür.

Radyoda yayınlanan Türk Sanat Müziği dinleyen insanlar

Bir arada toplanmaları gerekmez. Çünkü kitle zihni bir yapıdır.
Yani düşüncede birlik olanlar kitleleri oluştururlar

SOSYAL GRUPLARIN ÖZELLİKLERİ VE FONKSİYONLARI

Grupların Özellikleri

İnsanların oluşturduğu tüm toplumsal grupların değişmeyen bazı ortak özellikleri vardır.

Bu özellikleri şu şekilde sıralayabiliriz:

SOSYAL GRUPLARIN ÖZELLİKLERİ VE FONKSİYONLARI

A. Grupların Özellikleri

- ❖ Her sosyal gruba giren kişilerin kendilerine özgü rolleri vardır.
- ❖ Grubu oluşturan üyeler arasında ortak yarar ve değerler vardır.
 - ❖ Her sosyal grubun bir yapısı vardır.
 - ❖ Toplumsal grupların en önemli özelliği sürekliliktir.
- ❖ Toplumsal gruplar insanların ihtiyaçlarını karşılamak için meydana gelirler

Artırılabilir...

SOSYAL GRUPLARIN ÖZELLİKLERİ VE FONKSİYONLARI

B. Grupların Fonksiyonları

Grupların üyeler açısından çeşitli fonksiyonları vardır. Gruplar;

- ❖ Toplumda yaşayan insanların sevgi ve başka insanlara ya da hemcinslerine yakın olma ihtiyaçlarını tatmin ederler. (kişisel dostlukları grup bağlılığının destekleyici özelliği)
- ❖ Kişilerin bir grup içinde kendisini göstererek benlik duygularının gelişmesine ve kendilerine saygılarının artmasına yardımcı olurlar.
- ❖ Tek tek üyelerin hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları konuların aydınlanmasına ve bilinmeyen gerçeklerin ortaya çıkmasına katkıda bulunurlar. (Bir konuda eksik veya yanlış bilgilerini tamamlama imkanı)
- ❖ İş de karşılıklı yardımlaşma ve kişisel hedeflere ulaşma da birbirine destek ve araç olma,

.....

SOSYAL GRUP TÜRLERİ

Sosyal gruplar, çok çeşitli şekillerde sınıflandırılmıştır. Yapılan sınıflandırmada her sosyal bilimci kendine özgü bazı kriterler kullanmıştır.

Sosyal bilimcilerin grup sınıflamasında kullandıkları kriterlerden **bazıları şunlardır:**

**BÜYÜKLÜK,
SÜREKLİLİK,
YAPI,
SOSYAL ROLLER,
KARŞILIKLI İLİŞKİLER,
GRUP İLGİLERİNİN TÜRLERİ,
PAYLAŞTIKLARI SOSYAL DEĞERLER VE ÇE-
ŞİTLERİ,
GRUPTAN BEKLENEN TAVIR VE HAREKET-
LER vb.**

SOSYAL GRUP TÜRLERİ

Sosyal grupların sistematik bir sınıflamasını yapma yönündeki çabaların en kapsamlısını **G. GURVITCH** gerçekleştirmiştir. **Gurvitch** sınıflandırma için **on beş kriter** kullanmıştır.

- ❖ İçerik
- ❖ Büyüklük
- ❖ Sre
- ❖ Ritim
- ❖ Fiziksel yakınlık
- ❖ KuruluŖ biçimi (gönüllü-zorunlu)
- ❖ GiriŖ kolaylığı (açık, kapalı, yarı kapalı)
- ❖ örgütlenme düzeyi
- ❖ Fonksiyon
- ❖ Yönelim
- ❖ Kaplamsal toplumla iliŖki
- ❖ Diđer gruplarla iliŖki
- ❖ Sosyal denetim
- ❖ Otorite ve bütünsellik derecesi

TOPLUMSAL GRUP TÜRLERİ

Yukarıdaki kriterler dikkate alınarak yapılan grup sınıflamalarını **şöyle sıralayabiliriz:**

BİRİNCİL VE İKİNCİL GRUPLAR

- Birincil Gruplar (Aile, Akraba, Komşu)
- İkincil Gruplar (Banka, Dernek, Kurumlar)

SÜREKLİ VE SÜREKLİ OLMAYAN GRUPLAR

- Sürekli Gruplar (Aile, Millet, Devlet)
- Sürekli Olmayan Gruplar (mevsimlik işçi, baraj köprü yapımı için bir araya gelen işçiler)

BIÇİMSEL VE BIÇİMSEL OLMAYAN GRUPLAR

- Biçimsel Gruplar (Proje ekipleri, özel ve Kamu kesimindeki kurum işletme ve kuruluşlar)
- Biçimsel Olmayan Gruplar (çete, azınlık)

REFERANS VE ÜYELİK GRUPLARI

- Referans Grupları
 - Pozitif(Master yapmak isteyen öğrencinin öğretim elemanlarını referans alması taklit etmesi....)
 - Negatif(mutlu bir evliliği olan bir insana göre, boşanmış insanlar, çeteyi örnek alma.....)
- Üyelik Grupları (ailenin ferdi, okulun öğrencisi veya mezunu, bir işyerinin çalışanı)

GRUPLARIN SOSYAL FONKSİYONLARINA GÖRE AYIRIMI

- Okul
- Aile
- İktisadi Gruplar
- Siyasi Gruplar
- Dini Gruplar gibi...

İç gruplar

- Grup üyeliğini biz duygusuyla ifade ettiği yapılar
 - Türk olmak, kadın olmak,
 - Aile, arkadaşlar, akrabalar

Dış gruplar

- Grup üyeliğini onlar duygusuyla ifade ettiği yapılar
 - Taraftarlar arasındaki bazı rekabetler

TOPLUMSAL GRUP SINIFLANDIRMASI

FERDİNANT TÖNNİES SINIFLAMASI

a. CEMAAT (GEMEINSCHAFT);

- Yapısı küçük,
- Geleneksel,
- Birbirlerine yardım amacıyla yaklaşma,
- Ortak çıkar ilişkileri zayıf ya da farklı,
- Aralarında formal bağ zayıf ya da yok,
- Aile ve akrabalık söz konusu ise sevgi ve duygusallık olabilir,

b. CEMİYET (GESSELSCHAFT);

- Yapısı büyük ve kalabalık,
- Gelişmiş ve örgütsel,
- Birbirlerine formal yaklaşma,
- Ortak çıkar ilişkileri güçlü ve ön planda,
- Roller iyi belirlenmiş ve formal,
- İşlerin iyi ve başarılı yürütülmesi, toplumu ayakta tutar,

TOPLUMSAL GRUP SINIFLANDIRMASI

EMİLE DURKHEİM SINIFLAMASI

a.MEKANİK DAYANIŞMA;

- Toplum küçük,düzenli,
- İnsanlar birbirlerini tanır,
- İlişkiler sıcak,dostça,içten,
- İnsanlar dayanışma içinde ve geleneksel,
- Ortak bir temele dayanır,
- İnanç ve değerleri birbirine çoğu kez benzer,

b.ORGANİK DAYANIŞMA;

- Toplum büyük,sitematik,
- Tanıma sınırlı ya da yok,
- Dostluk,içtenlik sınırlı,
- İlişkiler,resmi,katı,kuralcı,a kılıcı,
- Dayanışma, yasal, örgütsel,
- İnanç ve değerler her zaman benzer değil (hoşgörü egemen),

TOPLUMSAL GRUP SINIFLANDIRMASI

CHARLES HORTON COOLEY SINIFLAMASI

a.BİRİNCİL GRUP;

- Küçük yapılı, Geleneksel,
- İlişkiler yüz yüze,
- Yardımlaşma çıkarsız, karşılıksız,
- Dostluk ve sevgi bağları fazla,
- Grup dayanışması yüksek,
- Grubun üye sayısı az, sınırlı,
- İnsan neslinin bakıldığı, korunduğu yer,
- Bireyler arasında görev verici ilişkiler,
- Hata ve yanlış bağışlanabilir,
- Rol ve sorumluluk bilinci yüksek,
- Duygusal yaptırımlar ve bağlar başarı için gerekli,
- ✓ **Aile,**
- ✓ **Oyun grubu,**
- ✓ **Akran grubu,**
- ✓ **Akrabalık,**
- ✓ **Arkadaşlık,**
- ✓ **Dostluk,**
- ✓ **Komşuluk,**

b.İKİNCİL GRUP;

- Büyük yapılı, Örgütsel,
- İlişkiler daha çok resmi ve kitle iletişimi,
- Sanayileşme-Kentleşme,
- Karşılıklı çıkarlara göre resmi örgütlenmiş,
- Kültürel benzerlik-farklılık birlikte giderek farklılaşma,
- İş bölümü yaygın,
- Üyelerin üstlendiği toplumsal görevlerin yerine getirilmeleri önemli,
- Üyeler arasında karşılıklı yükümlülük ve haklar resmi, kurallar yazılı, (Yasa, Tüzük, Yönetmelik),
- Resmi örgütlenmeler; Özelliği,
 - En iyi biçimde yapılandırılmış,
 - Hatalarını düzeltme ve yönlendirme,
 - Yöneticilerin etkisi önemli,
 - **Devlet Kurum ve Kuruluşları,**
 - **Kamu Kurum ve Kuruluşları,**
- ✓ **Okul, Hastane,**
- ✓ **Şirket, Banka,**
- ✓ **Sendika, Oda, Birlik, Dernek vb.**

GRUP NORMLARI

- Grupların en büyük özelliklerinden biri, üyelerinin uymak zorunda olduğu **normlar geliştirmeleridir**.
 - Norm, bir grup içinde hangi tür davranışın uygun, hangi tür davranışın ise istenmedik olduğunu belirten kurallar sistemine denir.
 - Gruplar için normlar **ortak bir davranış biçimi, ortak tutum ve inançlar, yaptıkları işlerine karşı geliştirdikleri ortak duygular** olabilir.
 - Grup, üyelerinin **tutumlarını değiştirebilme** özelliğine sahiptir. Şöyle ki; **eğer bu tutum değişimi grup normu doğrultusunda, grup bunu artırıcı rol oynar; eğer grup normuna ters düşüyorsa, grup bu tutum değişimini engelleyici bir rol oynar.**
-

İNTERNET TOPLULUKLARI YA DA SANAL CEMAATLER

- Bazı yazarlara göre de internet toplulukları “sahte topluluklardır” ve samimiyetten uzaktır.

İNSANLAR GRUPLARA NEDEN KATILIR?

❖ Benzerleriyle yakın olma isteđi

Tarafar grupları, Fan grupları, korolar, ilgisel benzerlik; etnisite, cinsiyet, ten rengine dayalı gruplar doğuştan gelen benzerliklere örnektir

❖ İliřki kurma etkileşimde bulunma isteđi

Belirli gün ve saatlerde insanları bir araya getiren etkileşimde bulunma fırsatı sağlayan terapi grupları

❖ Ortak amacı gerçekteřirme

Hayvan hakları, doğayı koruma, demokrasi kùltürü,

❖ Sosyal kimlik kazanma isteđi

Türk, Müslüman, Fenerbahçeli, Ankara Üniversitesi,

❖ Güvenlik isteđi

❖ Güç elde etme isteđi

❖ Hayata anlam kazandırma çabası

Özellikle insanların manevi boşluklarını gidermeyi amaçlayan cemaat/dinsel hareketlerin artış sebebi

❖ Statü elde etmek

Toplumsal saygınlığı yüksek girmenin kolay olmadığı gruplar üyelerine toplumsal statü sağlar